

KONEC KONFERENCE VNANJNJIH MINISTROV

Prva mirovna konferenca po drugi svetovni vojni se je sinoči razbila in po 22 dnevih neprestanih sej so se mogli vnanji ministri petih velesil sporazumeti samo v eni stvari da je sedanja konferenca končana.

Po več kot tritedenskih razgovorih se vnanji ministri niso mogli sporazumeti glede uradnega poročila o konferenci, kakor tudi ne o tem, na kak način bi se mogle seje nadaljevati.

Ako so se sploh v kaki zadevi sporazumeli, javnosti ni znano, kajti zapisnik konference ni bil objavljen. Ako so se sploh v čem sporazumeli, je upati, da se bo pet na konferenci zastopanih držav držalo teh sklepov in da bodo složni, kot so bili složni v času vojne, katero so dovedli do zmagovitega konca.

Z ozirom na to pa je sovjetski vnanji komisar Molotov zadnje dneve konference pogosto povdaril, da je zanj obvezen samo oni sporazum, ki je bil podpisan in na tej konferenci ni bilo ničesar podpisanega; niti zapisnik konference; razun zapisnika, ki ga je sestavila kaka delegacija sama zasebe.

Ker ni bilo nikakega sporazuma in nobenega zapisnika, vnanji ministri tudi svojim namestnikom niso pustili nikakih navodil za razprave na njihovih sejah. Tudi ni bilo ničesar odločeno, če se bodo konference sploh še nadaljevale. Vsak vnanji minister bo o konferenci poročal svoji vladi in potem je naloga vlad, da se medsebojno pogovore, kaj naj se napravi v bodoče.

Najvažnejše in najžalostnejše pri tem pa je, da se vnanji ministri niso dogovorili niti o tem, kdaj in kje naj se prične splošna mirovna konferenca. Državni tajnik Byrnes, katerega sta podpirala angleški vnanji minister Bevin in francoski vnanji minister Bidauk, se je zelo trudil, da bi se bili dogovorili glede mirovne konference, toda ves njegov trud je bil zaman.

Nekateri delegati pa pri vsem tem zatrjujejo, da je na konferenci vseeno prišlo do nekaterih sporazumov, kakor: zedinili so se v nekaterih točkah glede mirovne pogodbe z Italijo; popolnoma so se sporazumeli glede mirovne pogodbe s Finsko; rusko in angleško vojaštvo je bilo odpoklicano iz Irana.

V krogih, ki so zelo blizu sovjetski delegaciji, je včeraj zjutraj krožila govorica, da sta si Byrnes in Molotov izmenjala diplomatska pisma in da je Molotov pristal, da podpiše vse zapiske, razun onega o podonavskih državah. Ameriški viri pravijo, da angleški vnanji minister od Molotova ni prejel nobenega sporočila.

Vprašanje glede mirovne pogodbe s podonavskimi državami je dovedlo do globokega prepada med vnanjnimi ministri. Kadarkoli so pričeli

razpravljati o zemljepisju osrednje in sredozemske Evrope, so se medsebojno zadele politične zadeve. Politika je bila celo tako silna, da se delegati niso mogli sporazumeti, kakšna mirovna pogodba naj se sklene s to ali ono državo.

Včerajšnja seja se je pričela ob 10 dopoldne in ponavljala se je ista stara pesem, kot bi igral gramofon. Največ je govoril državni tajnik Byrnes. Molotov pa mu je kratko odgovarjal, gledajoč na zapiske pred seboj in ne da bi pogledal čez mizo. Tudi tolmaču Popovu ni bilo treba posebno paziti na Molotove odgovore, kajti bili so isti kot prejšnje dni. Byrnes je ves čas skušal biti zelo prijazen z Molotovom in ga je vedno nazivaljal "moj dragi prijatelj."

Byrnes je slednjič predlagal, da se naj zadeva glede podpisa uradnega poročila o konferenci prepusti predsednikom vlad in naj o tem sami odločijo, samo da se more konference raziti. Molotov pa tega ni maral, temveč je zahteval, da se ministri strogo drže sklepa potsdamske konference in naj popolnoma pozabijo na usodni 11. september, ko je bilo proti sklepu v Potsdamu francoskemu in kitajskemu vnanjemu ministru dovoljeno prisostvovati konferenci.

Byrnes je nato predlagal, naj se ministri saj dogovore o bodoči mirovni konferenci. Molotov je bil zadovoljen, da se o tem razpravlja danes. Ko pa ga je Byrnes vprašal, ako je pooblaščen, da pritrdi vsakemu sklepu konference, mu je odgovoril, da bo moral poročati v Moskvo. Poleg tega je še tudi rekel, da bo taka seja omejena samo na zastopnike treh velesil.

Byrnes je nato nekoliko užalostno izjavil: "Dejstvu moramo zreti v obraz. S takimi razgovori ne moremo nadaljevati."

Kitajski vnanji minister dr. Vang Ših-čijeh, ki je predsedoval popoldanski seji, je nato predlagal, da se konference odgodi. Po daljši razpravi je bil dosežen sporazum, da se konference zaključijo. Razpravljali so o celih gorah velevažnih svetovnih vprašanj, toda rojena je bila samo majhna miška, ki jo popiše zadnje uradno poročilo konference z naslednjimi besedami:

"Svet vnanjih ministrov je danes dvakrat zboroval. Molotov je predsedoval dopoldne, Vang pa popoldne. Na drugi seji je svet sklenil sedanje zborovanje končati."

položaj omenjenih nesrečnejšev, ki morajo čakati v Nemčiji na svoj povratek v domovino, še vedno žalosten, kajti tem ljudem do sedaj ni bilo mogoče dobaviti zadostne hrane in drugih potrebščin.

POROČILO ZAVEZNIŠKEGA ODBORA ZA OSKRBO DRUŽIN, KI SO BILE TEKOM VOJNE LOČENE

Teh ljudi je še vse polno v deželah osištca, in vsi bi se radi vrnili v svojo domovino.

E. G. HARRISON, predsednik medzavezniškega odbora za oskrbo in pomoč onim rodbinam v deželah osištca, ki so bile ločene od svojcev in odpeljane po nacijah v Nemčijo in Avstrijo, je v minoletem tednu pripisal zvezini vladi svoje dokaj obširno poročilo, naslovljeno predsedniku Združenih držav, Trumanu.

Iz tega poročila je posneti, da so razne organizacije poskrbele za to, da so imenovani nesrečnejši dobili nekoliko hrane in tudi bolniško pomoč ter hospitalizacijo, da se je pa v ostalem bore malo storilo za te ljudi, kajti natančni načrti še vedno niso izdelani glede te pomoči in končnega odposlanija teh ljudi v njihove domovine.

V teh poročilih se tudi povdarja, da znana pobožna in zasebna organizacija UNRRA, ni niti dovoljno organizirana in preokupirana z potrebščinami, niti nima pravice ustanoviti posebne taborišča, v katerih bi pomagali sgaraj omejenim in zahtevno dobrodelnim

OBDOLŽBE PROTI KRALJU PETRU

Poročilo iz Beograda naznaja, da je jugoslovanska državna komisija za vojne zločince izdala uradno poročilo, ki dolži kralja Petra II in njegovo zamejno vlado v Londonu, da sta bila v dejanski vojaški službi Nemčije.

Poročilo je bilo objavljeno v knjigi, ki obsega 1100 strani in 1000 uradnih listin in jo je izdal dr. Dušan Nedeljković, predsednik vseučilišča in predsednik komisije.

MARŠAL ŽUKOV JE ZBOLEL

V park pred Mestno hišo v New Yorku so že navozili velike kupe desk za oder in stojnice za sprejem ruskega maršala Georgija K. Žukova, čegar prihod je bil napovedan za petek, ko je včeraj župan La Guardia naznanil da maršal Žukov zaradi boleznine ne bo mogel priti.

Ob istem času je v Washingtonu to vest naznanil predsednikov častnikarski tajnik Charles G. Ross. Na vprašanje nekega častniškega poročevalca, ako je Žukova "bolezen" v kaki zvezi s konferenco v Londonu, je Ross odgovoril, da bo maršal Žukov kdaj pozneje prišel v Združene države.

O boleznini maršala Žukova je v Belo hišo sporočil general Eisenhower, ki je tudi maršalu Žukovu izročil povabilo predsednika Trumana.

Župan La Guardia je naznanil, da je predsednik Truman po generalu Eisenhowerju maršalu Žukovu izrazil željo, da čimprej okreva in da v bližnji bodočnosti obišče Ameriko.

Hullov rojstni dan

Predsednik Truman je po telefonu čestital bivšemu državnemu tajniku Cordellu Hullu k njegovemu 71. rojstnemu dnevu.

Kot pravi neko poročilo, je Hull popolnoma okreval po bolezni, vsled katere je bil prisiljen odstopiti kot državni tajnik in da izgleda mnogo boljše in močnejši kot zadnjih par let.

STREHA AEROPLANOV NAD OKLOPNICO

Ko so zastopniki Japonske podpisali predajno pogodbo na oklopnici "Missouri" v Tokijskem zalivu, so bili zrakoplovi ameriške vojske nadzorovali zrak.

General Patton odslovljen

General Dwight D. Eisenhower je sinoči naznanil, da je bil general George S. Patton razvezan svojih dolžnosti kot poveljnik tretje ameriške armade in vojaški governor Bavarske in da bo stal na čelu majhni komisiji, ki v Bad Nauheim sestavlja taktično zgodovino vojne.

Poglavitni vzrok te odslovitve je v tem, ker je general Patton proti Eisenhowerjevemu povelju obdržal v službi več sto nacijskih čes, da brez njih dežele ni mogoče upravljati. Patton ima že od nekdaj navado, da naravnost pove svoje mnenje in tako je tudi o prepirih med republikanci in demokrati v Ameriki rekel, da je to "kot kaka nacijska stvar."

Eisenhower je Pattona poklical na odgovor v svoj glavni stan v Frankfurt ob Meni in sta bila v razgovoru nad dve uri. Po konferenci z Eisenhowerjem je general Patton imel častnikarsko konferenco, na kateri je izjavil, da je bila njegova primerjava med ameriško in nemško politiko ponesrečena ter zatrdil, da je natančno izvrševal povelja generala Eisenhowerja.

Po konferenci z generalom Eisenhowerjem se je general Patton v hudem dežju odpeljal v svoj 300 milj oddaljeni glavni stan Bad Tolz na Bavarskem. Naslednji dan je bilo naznanjeno, da je bil odstavljen kot bavarski predsednik Fridrich Schaeffer z vsem svojim nacijskim kabinetom, na njegovo mesto pa je bil imenovan velik nasprotnik nacijske dr. Wilhelm Hoegner.

Zvečer istega dne je bil general Patton obveščen, da je bil

Montgomery zapomoč

Feldmaršal sir Bernard L. Montgomery v svojem poročilu o razmerah v Nemčiji priporoča, da je v Nemčijo poslanega mnogo živčev, da bo prebivalstvo obvarovano lakote in da se ne bodo razširile bolezni, kot po prvi svetovni vojni.

"Moj namen ni pitati Nemcev," pravi Montgomery, "toda ne maram, da bi se po Evropi razširile lakota in bolezni, kar se bo zgodilo, ako pustimo, da pomirje na stotisoče Nemcev."

odstavljen s svojega mesta. Na njegovo mesto pa je bil imenovan gen. Lucien K. Truscott, ki je v Italiji poveljeval ameriški peti armadi.

Armadsna skupina, kateri sedaj stoji na čelu general Patton, je znana pod imenom 15. armada in Theatre General Board. Ta armada sestoji iz vojaške policije, vojaških kuharjev in soferjev ter tudi mnogih visokih častnikov. Njegov

edino delo je zbirati podatke o dogodkih v vojni in sestaviti zgodovino vojne od D-dneva (vpada v Normandijo) pa do predaje Nemčije.

General Eisenhower je strogo ukazal, da morajo biti iz uradov odstranjeni vsi nemški uradniki, ki se izkažejo, da so bili kdaj v zvezi z nacijsko stranko. Vsem vzamejo odtise prstov in pri sebi morajo vedno nositi izkaznice.

POMANJKANJE PREMOGA V EVROPI JE TEŽAK PROBLEM

Vsa Evropa bo letošnjo zimo trpela na pomanjkanju premoga. — O tem poroča Overseas News Agency naslednje:

V severni Evropi najbrže ni rodbine, ki bi imela tona premoga na razpolago za prihodnjo zimo, piše Herbert Seligman, poročevalec ONA. Eden visokih ameriških uradnikov je dejal nedavno, da utegne tisti poldrug milijona ton premoga, katerega utegne morda Amerika pošiljati preko oceana vsak mesec, pomeniti politično stabilnost mestu nemirov in politične zmešnjave širom vse Evrope.

V splošnem nismo pričakovali, da bo Amerika pošiljala poldrug milijon ton premoga v Evropo vsak mesec.

Statistični podatki, ki so na razpolago, prisojajo v Franciji vsaki rodbini povprečno po 800 funtov premoga za vsa zimo. Na Danskem in Nizozemskem ni mnogo drugače — tam sodijo, da bodo imele rodbine po 1000 funtov, a v Belgiji nekoliko več. Norveška si bo morala pomagati z zalogami drv.

Pred nekaj meseci se je položaj premoga v Evropi nekoliko izboljšal — Francija je bila povečala svojo produkcijo na 73 odstotkov normalne količine, dočim je bila pridelava prej le 65 odstotkov. — Toda Francija je tudi v normalnih časih urazala do 40 odstotkov svojih potreb premoga.

V Belgiji in na Nizozemskem je mnogo gozdov izginilo tekom vojne. Prisojeni so jim zdaj okraj v Nemčiji, kjer smejo sami sekati les za svoje potrebe — toda nemški gozdovi so polni min, tako da je bilo mnogo drvarjev ubitih in radi tega je ta ugodnost le neznatne vrednosti.

Belgija danes ne prideluje niti polovice svojega navadnega deleža evropske produkcije premoga. Nizozemska pa niti 40 odstotkov ni dosegla.

Širom Evrope je postala situacija v pogledu premoga kritična. Saj smatrajo celo, da je angleško premogarstvo na slabotnih nogah. Na evropskem kontinentu je nemška navada, da so upravljalci za delo v premogovnikih skoro izključno svoje suženjske delavce, povzročila, da smatrajo ljudje, da je delo v premogovniku delo sužnja. V nemškem premogarskem okraju Ruhr, je izredno težavno dobiti delavce, posebno

še radi tega, ker ni hiš.

Obenem pa v severni Evropi tako primanjkuje vseh vrst blaga, da si rudar za svoj trdo zaslužen denar ne more ničesar kupiti — ljudje radi tega nočejo delati več kot toliko, da si zaslužijo toliko denarja kot neobhodno potrebno za racionalno blago. Ako delajo tri dni, morejo najmanj tri dni lenariti, ali pa iskati živčev in obleko po deželi.

Vsak priznava, da je nemogoče obratovati premokokope z vojniki. Razven tega se v Nemčiji postavlja še vprašanje, kaj je bolj važno, odstraniti kompetentno toda nacistično osebo, ali skrbeti za to, da pride premog ven?

Zanimivo je tudi, da so Angličani kmalu potem, ko je prišla na vlado delavska vlada, a retiral Hugo Stinnesa in mnogo njegovih tovarišev, članov rensko-vestfalskega kartela. Razven tega pa se seveda še vedno govori o tem, ali naj ruski premog pomaga najprej obnovi nemške industrije — kot zahtevajo nekateri angleške oblasti — ali naj se večina vporabi za izvoz v druge dežele, kot so zahtevale nekateri Amerikanci.

Vse evropske organizacije razdeljevanja premoga nadzoruje takozvana European Coal Organization, katero so organizirali Anglo-Amerikanci meseca maja t. l. Toda tudi ta ima na razpolago za razpošiljanje le one količine premoga, katere daje vojaška vlada. V ruskem okraju pa vlada Anglija.

Evropska organizacija za premog je popolnoma prastarostna organizacija. Vdeležene so poleg Anglije in Amerike dežele zahodne Evrope, ter Grki in Turki. Poljska bo morda še vstopila. Jugoslovani in Čehi imajo v njej svoje opazovalce.

Ta organizacija razdeljuje ves razpoložljivi premog, ki prihaja iz Združenih držav, Anglije in Nemčije.

Kijev prenavljajo

Na mestu Kijeva, ki so ga Nemci skoro popolnoma porušili, gradijo popolnoma novo mesto.

"Glas Naroda"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Isaac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA —\$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—
ZA JUGOSLAVIJO —\$2.— LETNO; \$4.— ZA POL LETA

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš soboto, nedeljo in praznikov.
"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

Izvoz demokracije -- v Azijo

Potom vsestranskih konferenc in mednarodnih posvetovanj, so razum Španske in Argentine, vse neodvisne države sveta saj deloma sklenile, da potrebuje povojni svet pravo, demokratično podlago.

Ker živi ogromna večina članov človeške obitelji na celini imenom Evrazija, katero je imenoval pokojni Wendel Wilkie "One World", je povsem naravno, da bode Daljni Izток postal velikanske važnosti z ozirom na bodoči razvoj in tozadevne načrte za vse človeštvo tekom bodočih rodov.

Ako odlašamo od celokupnosti azijskega prebivalstva narode, ki žive na skrajnem severu in na mnogostevilnih otocih Pacifika, potem ostane prebivalstvo Kitajske, Istočne Indije in Japonske, kot glavni narodi, z katerimi se bode moralo prebivalstvo Zjedinjenih držav, Rusije in Anglije v bodoče spopadati, ako želi, da zavlada med prebivalstvom vse zemlje v bodoče spopadati in mednarodno začasno ravnotežje.

Japonska in Japonci so sedaj dosegli ono stanje, katerega pravimo doba prepoveda japonskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja, kajti, kakor znano, zapadni zavezniki trdijo, da se mora stari japonski red življenja nadomestiti s — zapadno demokracijo, katero bode sedaj, po končani vojni, treba izvažati na Daljni Izток.

Politični izvedenci, ki se bavijo z to zadevo, so mnenja, da bi bilo najboljšo ako se na Japonsko izvozi one vrste demokracije, kakršna je zavladala v Nemčiji tedaj, ko je dežela barbarov bila ustavna monarhija pod vladjo Viljema II. Te vrste demokracija je še vedno shranjena v kakem skladišču in sicer izza leta 1918, in bi bila — tako trdijo izvedenci — kar najboljša vrsta demokracija za prenašanje sedanje japonske vlade. Medtem, ko so tozadevni politični predlogi za zaveznikov slični pravi satiri glede mikada Hirohita in norčevanju napram nekdanjemu nemškemu cesarju Viljemu, kažejo sedanji dogodki na Japonskem na to, da bodo domačo japonsko politiko uredili baš po načinu ureditve Nemčije potem, ko je bila poražena leta 1918.

Kakor znano so vsi izkoriščevalci, profitirji in podjetniki leta 1918 v Nemčiji dobili pravico še v nadalje izkoriščati tamneje navadno in vsakdanje prebivalstvo, kajti položaj je bil ravno tako, kakoršen je sedaj na Japonskem. Načrti, ki dobočajno neposredno bodočnost Japonske so namreč taki, da bode japonski mikado ostal leta 1945 še vedno vladar Japonske, baš, kakor je ostal leta 1918, Viljem II, še v nadalje "cesar" Nemčije.

Sicer je nekako smešno pisati o "ustavni monarhiji" pod vladjo bivšega nemškega cesarja kot o ozoru zapadne demokracije, toda tako reformo bodo japonski velepodjetniki in lastniki ter člani mednarodnih kartelov na Japonskem, prav radi sprejeli in uveljavili, sedaj, tekom leta 1945.

Na Kitajskem je pa drugačen položaj, kajti tam nimajo potrebe in razlogov, da se zopet vrnejo v varstvo ustavne monarhije. Generalissimo Chiang Kai-Shek, čegar slovensko ime bi bilo — Jankajšek, je namreč ravno tako demokratičen človek v kolikor pride Kitajska v poštev, kakor je bila začasna nemška republika pod vladjo — maršala Hindenburga. Jankajškovi mandarinji niso prav nič slabši lopovi, kakor so bili Hindenburgovi in kakršni so Hirohitovi sedanji člani mednarodnega podjetništva.

Leta 1911 je vsakdanje prebivalstvo Kitajske potom upora pod vodstvom predsednika Sun Yat Sena, pričelo z vsestransko revolucijo, toda neki bandit, imenoma Yuan-Shih-Kai je pričel za dobro plačo z proti-revolucijo in tako končal Sun Yat-Senove namene uvesti na Kitajskem pravo demokracijo.

Leta 1913 je Sun Yat Sen zopet pričel z uporom proti karnarilji kitajskih mandarinov in njihovemu vodji Yuan-Sik-Kaju in sicer s pomočjo organizacij kitajskih kulijev, — pa ni vspel. In takšni tak je sedanji položaj na Kitajskem, kjer vlada Jankajšek z pomočjo njegovih korumpiranih mandarinov in podjetništva zapadnih zaveznikov, katero je po prvi svetovni vojni vsililo tudi Nemčiji "republiko" pod vodstvom cesarskega maršala Hindenburga.

Iztočnoindijska ustavna demokracija, katere sloni na vedno odsotnem vladarju v Londonu in na vladanju nekaterih indijskih "princev", je skoraj ravno taka, kakršna bode bodoča japonska "demokracija", kajti znano je, da je Hirohito — angleški "vitez" in tudi častni general angleškega "veličanstva", katero je istodobno tudi "cesar" Istočne Indije.

In iztočnoindijski cesar zahteva, da se na Japonskem uvede ravno taka demokracija in demokratični sistem, kakoršnjega so uvedli v Istočni Indiji. Častni angleški general Hirohito, oziroma japonski mikado, in generalissimo Jankajšek na Kitajskem, sta "karagorgjeve" vrste vladarja in Anglija se na nju prav lahko znaša, tako, da go ideje pokojnega

Italija se ni brigala za Trst

Italijanski minister Luzzatti je leta 1917 dejal: "Osredotočiti moramo v Benetkah ves promet in ne briga nas, če bo na glavnem trgu v Trstu rasla trava."

Tržaški časopis "Il Nostro Avvenire" je prinesel v svojem uvodniku dne 7. junija odgovor na članek Oskar De Schwarz, ki ga je v izveščku objavil Radio London. Članek pravi:

28. maja je Reuter objavil nekatere odlomke članka o tržaškem vprašanju. Pisec, neki Oskar De Schwarz, je po priznanju, da se Trst nahaja na slovenskem ozemlju, s čimer si je hotel dati videz objektivnosti, zavzel stališče, da bi bil Trst z aneksijo k Jugoslaviji obsojen na propadanje, ker bi se ves uvoz in izvoz centralne Evrope usmeril proti Hamburgu.

Premagana Nemčija bi tako potsala zmagovalna. Obtožuje fašizem in gospodarsko krizo po prvi svetovni vojni, ki sta kriva, da je Trst kot pristaniško in trgovsko italijansko mesto propadlo. Trst ni mogel in ne bi mogel uspevati v fašistični Italiji. Na koncu članek zatrjuje, da bi se za Tistovo borbo za Trst lahko skrivalo vprašanje nadzorovanja prometnega sistema srednje Evrope. Za vse te trditve g. Schwarz ne da natančnejših pojasnil, niti dokazov. Naš odgovor je lahek:

Z narodnostnega stališča predstavlja Trst jezikovni otok sredi strnjene slovenskega ozemlja, ki se začneja že v predmestjih. Ne moremo dopustiti, da odločilo usodi strnjene ozemlja ali dela tega jezikovnega otoka. V še večji meri velja to za Trst, kamor so se po proglasitvi mesta za svobodnopristanišče po letu 1719. vselili številni Italijani. Slovenci, Grki, Levantinci, ki so sprejeli italijanski jezik kot trgovski jezik.

Avtonomni Trst bi našel v Jugoslaviji neposredno večje in bogatejše zaledje, kot pa ga je imel pod Italijo. Italija je zaradi tega zahtevala in dobila slovensko ozemlje do Postojne. Trditve, da bi avtonomni Trst mogel pod Jugoslavijo propasti kot trgovsko pristanišče, nasprotuje dejstvu in statističnim podatkom. Pomorski promet vzdolž avstro-ogrskih obale od Gradeža do Kotara je vzdrževalo leta 1913. 173,511 ladij, od katerih je bilo 155,285 parnikov s 27,290,000 tonaže. Prejnjia Jugoslavija, ki je štela v letu 1929. četrtino prebivalstva vse Avstro-ogrške, ki je razpolagala z gospodarsko manjšim zaledjem, ki ni imela dobrih železniških zvez z morjem, ni samo dosegla tega prometa, ampak ga je celo prekoračila. Kljub gospodarski krizi, na katero se članek v primeru Trsta sklicuje, je takrat razpolagala z zadostnim cestnim in železniškim omrežjem. V Jugoslaviji se je gospodarska kriza začela pojavljati šele leta 1930. in vendar je prispele v jugoslovanska pristanišča 96,474 ladij s 14,976,535 tonaže in odpulilo iz istih 96,533 ladij s približno 15,000,000 tonaže. Ves pomorski promet tega leta obsega torej 183,007 ladij s približno 29,976,525 tonaže, kar predstavlja presežek 2,696,252 ton nad avstro-ogrskim obalnim prometom l. 1913. od Gradeža do Kotara.

To se je godilo medtem ko je Trst kot italijansko pristanišče v ropadal. Trst je danes velika luka. Taka je postajala postopoma, kot so to zahtevali

Sun-Yat-Sena ne bodo vdomežile na Daljnem Istoku. Vse kar potrebujejo sedaj ljudje, kakor cesar Istočne Indije, japonski mikado in generalissimo "Jankajšek", je — denar in velika državna posojila iz Zjedinjenih držav, in potem bodo skrbeli za to, da bodo azijski kuliji kar noč in dan delali za dnevno plačo v znesku — 5 centov, in sicer v imenu zapadne demokracije.

ZEMLJA, KI JE NAŠA, PA NAM JE NE DAJO

Zemljevid kaže del Goriške in Istro z otoki s staro mejo med Jugoslavijo in Italijo.

le gospodarske potrebe. Njen razvoj iz malega trgovskega ribiškega središča, kakršno je bilo še do konca 17. stoletja, pa do današnjega, zelo važnega pristanišča, je potreboval skoraj 200 let. Ves čas svojega razvoja, do razpada avstro-ogrške imperije, je bil Trst glavno pristanišče skoraj vsega ozemlja tostran Labe in bo tudi v bodočnosti služil istim narodom kot uvozno in izvozno pristanišče. Niso se ga posluževali samo med časom, ko je bil priključen k Italiji, ki ga je bodisi pod fašističnim ali kraljevim režimom upropačala.

Že leta 1917., ko se je Italija borila za Trst, je takratni italijanski minister Luzzatti izjavil v Benetkah:

"Osredotočiti moramo v Benetkah ves promet in ne briga nas, če bo na glavnem trgu v Trstu rasla trava."

Bistvo vprašanja leži v dejstvu, da ima Italija, ki ne razpolaga v rudnim bogastvom, ki je osredotočala večji del svoje industrije in poljedelstva v Padski nižini, v Genovi, Benetkah in Neaplju, velika pristanišča. Več jih ne more prenesti.

Italija je zahtevala Trst, da bi ga uničila kot najnevarnejšega tekmeca Benetk in Genova. To dokazujejo govori raznih italijanskih državnikov, toda več kot besede nam dokazujejo gospodarski dogodki.

Kot posledica ukrepa so bili sedeži paroplovnih družb prenešeni v Genovo in Neapelj, s čimer je bila Trstu odvzeta možnost svobodnega razpolaganja z lastnimi ladjami. Velik del srednjeevropske trgovine je bil usmerjen v Benetke in se posluževal železniške proge Benetke-Dunaj, Beljak-Videm-1913. od Gradeža do Kotara. Benetke. Poleg tega sta se luki Trst in Benetke znašli v ostrem tekmovalstvu, ko so bile še pod različnimi zastavami. Obe bi težko živele od prometa na Jadranu, posebno če bi

postal "mare nostrum" po fašističnem programu. Vso krivdo tržaške luke moramo iskati v njegovi priključitvi k Italiji in ne v gospodarski krizi in fašistični upravi. — Toda 260.000 Tržačanov je vendarle moralo živeti in kljub propadu lastnega pristanišča, lastne trgovine, je Italija po izključitvi Trsta iz trgovskega prometa začela mesto industrializirati. Razširila je ladjedelnice, zgradila čistilnice, ustanovila trgovsko zono, ki se je razprostirala od Tržača do Milja, in ji podelila fiskalne olajšave. Pristanišče je deloma služilo srednjeevropskim pokrajinam, ki zaradi svoje zemljepisne lege niso težile k Benetkam: vzhodna Avstrija, Čehoslovaška in Madžarska, katera je leta 1918. izgubila Reko.

Oskar De Schwarz se preveč zanima za dejstvo, da bi Jugoslavija ne mogla služiti kot zadostno zaledje Trstu. Vsako pristanišče ima svoje bližnje in oddaljene zaledje. Bližnje zaledje tržaškega pristanišča bosta Slovenija in Istra, kar je mnogo več, kot bi mu mogla nuditi Italija. Že pod Avstro-ogrsko je bližnje zaledje segalo do Maribora. Od tam so uvažali živila za prebivalstvo. To bližnje, nedvomno slovensko zaledje je dalo 1913. leta tržaškemu pristanišču večji promet, kot pa vsa Italija.

Promet tržaškega pristanišča je obsegal v letu 1913. 34,500,000 q, pri čemer je bila udeležena Italija s 4,179,000 q, bližnje zaledje, Slovenija in Istra pa s 4,337,000 q. Železniški promet v Trstu je znašal 27,000,000 q, od katerih je 9,000,000 odpadlo na bližnje zaledje in 860,000 q na Italijo.

To ni torej niti devetina tega, kar je šlo v Slovenijo. Zanimivo v tem pogledu je tudi dejstvo, da so pred prvo svetovno vojno obstajali v Trstu samo štirje veliki denarni zavodi, od katerih je bil eden dunajski, eden češki in dva slovenska (Jadranska banka in podružnica Kreditne banke).

Širšemu zaledju pripada Jugoslavija, kateri je Trst glavna uvozna in izvozna luka. V Trstu bi pristajali veliki prekoceanski parniki s tovari za Jugoslavijo, Albanijo, zahodno

RAZGLEDNİK

VEČNI BONDİ

Kakor znano, znaša naš javni dolg sedaj nekako \$246,000,000,000, in da dolg se bode tekom prihodnjega leta povečal in dosegel svoto \$300,000,000,000. Radi dejstva, da je ta svota tako velikanska, da je sploh ni mogoče pravilno zapostiti, so v gotovih krogih pričeli z razpravami in vprašanjem, bode li sedanji vojni bondi ali pa denarne listine, katere bode vlada morda izdala kot nadomestilo bondov potem, ko bodo dosegli svojo "zrelost", sploh kedaj izginoli iz naše javnosti, ali našega državnega denarnega gospodarstva.

Pred več nego 125 leti, imeli so v Evropi znane napoleonske vojne. Tedaj so se evropske države medsebojno bojevale in Napoleon I. je skušal osvojiti vso Evropo, baš, kakor tekom minole druge sve-

Bolgarijo, Avstrijo, Madžarsko, velik del čehoslovaške in Bavarsko, ki je po dograditvi bohinjske železnice zaradi ugodnih carin, ki jih je dovolila Avstrija, težila bolj k Trstu kot k Hamburgu. In prav carske politike se Oskar De Schwarz poslužuje kot vzroka razprtij. Njej posveča velik del svojega članka in se čuti skoraj užaljenega, da se kdo upa zanimati zanj, kakor da bi ne bila carska politika bistveni del trgovinske politike in prometa sploh. Ta, kakor tudi davčna politika, vplivata in urejata notranji in zunanji promet in pogosto-ma odločilno vplivata na splošen razvoj industrije in gospodarstva. Radi bi poznali državo, pokrajino ali občino, ki se jih ne poslužuje. Kot vse druge države, bi mogla imeti tudi Jugoslavija pravico, da omogoči z najnižjimi carinami sosednim narodom uvoz in izvoz preko svojega ozemlja.

Jasno pa je, da Jugoslavija kot demokratična država ne bo hotela vršiti izključnega nadzorstva nad tako obširnimi prometom, kot nam ga predstavlja sistem srednje Evrope, in bo od tega imela samo korist.

Tem zadolžnicam pravijo v Angliji "consols", kajti vlada si je tedaj izposodila za vojno potrebni denar od svojih državljanov, ker inče bi ne zamogla vzdrževati svojo vojsko. Imenovane "consols", ali "tolaznice", so še dandanašnji last onih angleških rodbin, katere so tedaj posodile vladi svoj denar, in te "tolaznice" prehajajo redno v last potomcem dotičnih rodbin, in so obrestonosne. Te obresti izplačuje Anglija vsekako z denarjem, katerega si izposojuje še dandanašnji ponajveč v Zjedinjenih državah.

Po istem načinu bodo najbrže uravnali tudi pri nas ves naš javni dolg, tako da bode naše potomstvo dobivalo obresti od onih bondov, katere je kupilo naše sedanje prebivalstvo, da je na ta način zamoglo vpešno dokončati drugo svetovno vojno. — Dolgovi, ki bodo nastali radi prihodnjih svetovnih vojn, nas pa le malo brigajo, kajti tedaj bomo menda vsi že na "varnem"....

NAJBOLJŠI PRIJATELJ

V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA PODPORNA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 64,500

Premoženje: \$11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

PROMET NA KANADSKIH ŽELEZNICAH TEKOM MINOLE VOJNE

Montreal, 2. oktobra. — R. C. Vaughan, predsednik združenih kanadskih družb, je v imenu imenovanega železniškega sistema ravnokar objavil zahvalo kanadskemu prebivalstvu za vsestransko sodelovanje pri prometu na teh železnicaiah tekom minole svetovne vojne. Pri tem izreka še posebno zahvalo milijonom potnikov, kakor tudi razpošiljalcem tovarov v razne kraje, kateri so uvaževali, da mora imeti vojni promet prvenstvo. Istodobno izreka vodstvo kanadskih železnic svojo zahvalo tudi vsem vslužencem železnic in brzojavne družbe, lastnikom železniških hotelov in sličnih zavodov, kateri so v zgoraj imenovanem pogledu vedno sodelovali na ta način, da so drage volje preložili svoja potovanja, ako je bilo treba, na kasnejšo dobo, oziroma da so se vedno ravnali po nasvetih železniških vslužencev. Za potnike so čestokrat nastale mnoge nepravilnosti, toda niti eden se v tem pogledu ni pritožil, in mnogoljudni splošni potovanja, ako niso imeli tehničnih razlogov.

Od početka vojne v septembru 1939. nadalje, prevozili so potniški vlaki imenovanega sistema nekaj nad 138 milijonov milj, in posamezni potniki so kljub omejitvi potovanj, prevozili 217 milijonov milj. Do pričetka leta 1945, je sistem imenovanega železnice prevozil nad štiri milijone vojakov v 6540 posebnih osebnih vlakih. Vračanje vojaštva iz inozemstva se še vedno nadaljuje, toda tozadevni podatki še niso na razpolago, tako, da jih ni mogoče objaviti.

Posebni, takozvani delavski vlaki, z katerimi se je vozilo delavstov na delo v tovarne in k drugim voznim podjetjem, so prevozili tekom vojne 41 milijonov potnikov. V isti dobi, je uprava železnice oskrbela potnikom 26 milijonov obedov. Tovarnega blaga se je tekom vojne prevozilo na omenjenem železniškem sistemu 491 milijonov ton, in tovorni vlaki so p revozili 246 milijonov milj.

Parniki imenovanega železniškega sistema, so tekom vojne prevozili razdalje 4 in pol milijona milj. Imenovana železniška družba je darovala vladi tudi parnik "The Lady Nelson", katerega je sprejela v bolniški parnik. Družbeni aeroplani, znani pod imenom Trans-Canada Air Lines,

so tekom vojne prevozili razdalje 4 in pol milijona milj. Imenovana železniška družba je darovala vladi tudi parnik "The Lady Nelson", katerega je sprejela v bolniški parnik. Družbeni aeroplani, znani pod imenom Trans-Canada Air Lines,

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

ZA IZBOLJŠANJE LETAL- SKEGA PROMETA V KANADI

Toronto, Ont., 2. oktobra. — Zasebne letalske družbe, kakor tudi podjetništvo, katero se bavi z prospektanjem ziroma iskanjem raznih rud v oddaljenih in deloma le malo znanih krajeh Kanade, je poskrbelo za to da bode v nadalje potovanje v te kraje omogočeno in izredno prikrašano. Zastopništvo organizacije, ki je znana pod imenom "Prospectors and Developers Association" in uradniki "Air Transport Co." so namreč priredili tozadevno posvetovanje v Ottawa, da določi vse podrobnosti za pričetek stalnega prometa med naseljenimi kraji Kanade in pokrajinami, ki so znane pod imenom "Northwest Territories" in drugimi le malo preiskanimi velikanskimi pokrajinami, kakor n. pr. Red Lake, Lingman Lake, Springpole Lake v provinciji Ontario; Chibougamau v Quebecu, Snow Lake v Manitobi in Manson Creek v British Columbij.

Oblasti v Ottawa so obljubile, da bodo v tem pogledu storile vse kar je v njihovi moči, da se promet in zveza z omenjenimi pokrajinami izboljša tako, da bode postal reden, kar bode sedaj lahko uresničeno, ker je na razpolago mnogo vojaških letalcev, ki so se vrnili domov iz inozemstva.

Oblasti v Ottawa so obljubile, da bodo v tem pogledu storile vse kar je v njihovi moči, da se promet in zveza z omenjenimi pokrajinami izboljša tako, da bode postal reden, kar bode sedaj lahko uresničeno, ker je na razpolago mnogo vojaških letalcev, ki so se vrnili domov iz inozemstva.

KANADSKE SLUŽKINJE SO POSTALE "DOMAČE POMOČNICE"

Ottawa, Ont., 1. oktobra. — Sedaj, ko je zopet zavladal začenšen svetovni mir, je kanadska javnost tudi poskrbela za to, da se je stanje in položaj rodbinske služkinje, oziroma rodbinskih hišnih, kuharic in "pestunji" (z otročjimi vozički in domačimi gugalnicami), izredno poboljšal. Tekom vojne je postalo število imenovanih vslužbenk izredno majhno, kajti dekleta, ki so preje služila pri raznih rodbinah, ki mislijo da so nekoliko "boljše", kakor one, ki si znajo brez kuharic in hišnih pomagati, — so našle obilo dela in izdatno večji zaslužek pri delu v raznih tovarnah. Takozvane boljše rodbine so pa bile mnenja,

da bodo služkinje po vojni prišle takoj nazaj in da bodo prav rade opravljale vsa prejšnja domača dela. Toda te rodbine so se v tem oziru do kaj varale.

Bivše rodbinske služkinje so namreč sklenile, da, — ako se vrnejo k svojemu prejšnjemu delu, ne bodo več vstajale zjutraj od 7-imi uri in potem delale več ur do polnoči — za bournih \$20.00 do \$40.00 na mesec. Kanadski osrednji vladi odbor za zaposlenost je namreč izdal odredbe, glasom katerih so domače rodbinske služkinje zadobile iste pravice, kakor vsi obrtni delavci, in rodbine, katere baje ne zamorejo obstati brez služkinj, se bodo v bodoče morale ravnati natančno po sledečih določbah in predpisih:

Pred vsem rodbine ne zamorejo v nadalje več "najeti" kako žensko kot kuharico, hišno, itd., temveč le kot "domačo ali rodbinsko pomočnico", oziroma kot žensko, "ki zna opravljati hišna domača dela sama za sebe in v slučaju potrebe tudi za druge ljudi".

"Domače pomočnice" bodo v bodoče zaposlene na strogo podjetniški podlagi oziroma ravno tako, kakor vse ostalo delavstvo — na podlagi strogo določenih dnevnih delavnih ur, in za vsako uro dela bode določena gotova plača. Domače pomočnice bode v bodoče lahko najela vsaka rodbina za toliko ur na dan, kakor bode potrebno. Dopoludansko delo ali "šifta" bode trajalo od 9 AM do 1 PM; popoldansko od 3 PM do 8 PM., in večerna od 8 PM. do polnoči. Plača: po 50c na uro.

Tito poziva narod, da podpre Narodno fronto

(Nadaljevanje)

(22) Vlada Narodne fronte je odločno sledila po poti krepke in dosledne zunanje politike in zavrgla metode omahljivosti, ki karakterizirajo one oblasti, ki so bile na krmilu v predvojni Jugoslaviji. Pogodba zavezne pomoči, kulturne in gospodarske kooperacije in prijateljstva, ki je bila sklenjena v veliko bratsko Z. S. S. R., je velik uspeh za našo domovino in dokaz doslednosti naše zunanje politike.

DOBRI ODNOSAJI Z SOSEDI

(23) Vlada Narodne fronte je postavila bratske in priščne odnose in kooperacijo z vsemi slovanskimi državami. Z našimi sosedami — Albanijo, Bolgarijo in Romunijo itd. imamo najboljše odnose in vzajemno razumevanje. Vse to so garancije proti zunanji intrigam, ki so naperjene, da odvrnejo vse te države od poti, kateri si so zbrale za svojo notranjo ureditev. Z našimi velikimi zaveznicami Veliko Britanijo, Združenimi državami in Francijo se naši odnosi čedalje bolj utrjujejo in zrealizirajo značaj gospodarske in kulturne kooperacije, ki je izrednega pomena za obnovo naše opustošene domovine. Isto se lahko reče o mnogih zaveznikih ali nevtralnih državah.

(24) Vse to kaže na dejstvo, da je Jugoslavija zavzela pravo pot v svoji zunanji politiki, pot, ki jamči našim narodom zaščito in omogoča mirno rekonstrukcijo naše rrazdejane dežele.

REAKCIJA SIRI LAŽI

(25) Le peščica ubegle reakcije se nahaja v inozemstvu in doma, ki pa dela z vso svojo silo, da bi otežila naše odnose z našimi velikimi zaveznicami. Ti protinarodni gospodje se trudijo, da bi z širjenjem laži in z obrekovanjem postavili novo federativno Jugoslavijo v najslabšo luč pred zunanjim svetom. Toda mi verjamemo, da jih bomo razkrinkali pred zunanjim svetom kot smo uspeli v prvih letih vojne.

(26) Sedaj pa nekaj besedi o naših nasprotnikih. Ko sem govoril o Narodni fronti in njenih pridobitvah in uspehih, nisem imel v mislih nekatera ministerstva, ki niso ničesar pripomogli. Niti nisem govoril o nekaterih napakah, ki so jih napravile narodne oblasti, katere pa nismo nikoli zakrivali, pač pa smo jih slušali popraviti. Z priznavanjem in obsojenjem teh napak mislim, da izražam mnenje vseh voditeljev Narodne fronte, ako rečem, da je naša najbolj globoka želja, da bi bilo teh napak čim najmanj, kajti to je v interesu naše skupne stvari, za katero se borimo.

(27) Zdaj pa se obstaia vprašanje: kaj je ta opozicija izven fronte? S česa obstoji? Videli smo sestavo Narodne fronte. Ali nastoja opozicija samo proti našim napakam, ki se delajo? Ali je ta opozicija proti programu Narodne fronte? Vodka te opozicije pravi, da ne sprejme načina izvajanja in delovanja gotovih zakonov, ki so namenjeni, da odpravijo te napake, ter da je baje, za demokratizacijo.

OPOZICIJA NASKAKUJE NAPAKE

Vem pa, da to ni res, da se opozicija bori proti našim napakam in pomotam, temveč

OPOZICIJA HOČE INTERVENCIJO

Namen tega poizkusa je bil, da bi naši nasprotniki na podlagi take vladne krize vložili pritožbo na konferenci v Potsdamu proti vodstvu Narodne fronte, oziroma proti onim članom naše vlade, ki tvorijo večino, kateri pa so izšli iz domovinske borbe. Opozicija je skušala na vse načine učiniti edinstvo vlade in jo z intrigami razcepiti v šubiščeve in Titove pripadnike. Na ta način bi mednarodna reakcija lahko rekla: "Evo ti! V Jugoslaviji ni reda. Čas je, da zavezniki pričnejo intervencijo v Jugoslaviji."

Brez razlike na vse zunanje okolščine, brez razlike na dejstvo, da je v nekaterih državah, vključivši nekatere zavezniške, v razmahu propaganda, da bi se preprečilo Jugoslaviji uveljaviti njene pravice do upravičenih teritorialnih zahtev, agitira opozicija s polno paro, da bi povzročila krizo ter tako poklicala gotove zavezniške države, da bi intervenirale in tako preprečile zdinjenje in konsolidacijo naše dežele. Kaj to pomeni? To pomeni, da dela opozicija dosledno proti interesom naše domovine. Njen edini interes je prilastiti si oblast v Jugoslaviji, in to brez razlike kdo ji pri tem pomaga in na kak način naj to doseže ter brez obzira na škodo, ki bi jo znala v tem procesu domovina trpeti.

Kar zanima našo opozicijo, je izkoriščati domovino s pomočjo mednarodne reakcije in za vsako ceno in ne glede na oteženo stališče domovine pograbit oblast, uničiti dosežene pridobitve osvobodilne borbe in vrniti deželo v položaj, v katerem se je nahajala pred to vojno.

Prosto prevedeno iz angleškega virnika. — SANS.

VERNI OPAZOVALEC:

Predivo in pezdur

Število brezposelnih ljudi se sti zakonski osnutek je pa se v tej deželi večja bolj in bolj nat oklestil do živga, a še in vse napoveduje to, da bo takega je finančni odsed pota armada v prihodnjih šestih slanske zbornice položil na pomesečih narastla na več milijonov oseb.

Prerokanja in pričkanja v finančnem odseku zveznega senata glede zakonske predloge, da s katero naj bi bilo preskrbljeno delo za v se širom po Združenih državah ameriških, to ne bo najbrž nič zaleglo. ne obetajo nič prida. Republiškanski in demokratski senatorji z juga jo mislijo s svojimi popravki in dostavki tako izmaličiti, da ne bo vredna niti papirja na katerem bo tiskana.

Brez odločne in iskrene postavodaje se ne bo dala preprečiti splošna brezposelnost v deželi. Niti se ne bo mogla odvrniti depresija ali doba splošnega pomanjkanja, ki bi sledila splošni brezposelnosti in ki bi bila lahko še vse hujša od Hooverjeve.

V tesni zvezi s tem je tudi brezposelnost, ki bo neizogibna v prehodni dobi iz vojnega stanja v mirovnega. Truman se je popolnoma zavedal tega, pa je priporočil zakonsko osnovo za polletno podporo iz državne ali zvezne blagajne po \$25 na teden vsem takim, ki jih je prenehanje vojnega izdelovanja pahnilo na cesto. Ti

Število brezposelnih ljudi se sti zakonski osnutek je pa se v tej deželi večja bolj in bolj nat oklestil do živga, a še in vse napoveduje to, da bo takega je finančni odsed pota armada v prihodnjih šestih slanske zbornice položil na pomesečih narastla na več milijonov oseb.

Prerokanja in pričkanja v finančnem odseku zveznega senata glede zakonske predloge, da s katero naj bi bilo preskrbljeno delo za v se širom po Združenih državah ameriških, to ne bo najbrž nič zaleglo. ne obetajo nič prida. Republiškanski in demokratski senatorji z juga jo mislijo s svojimi popravki in dostavki tako izmaličiti, da ne bo vredna niti papirja na katerem bo tiskana.

Brez odločne in iskrene postavodaje se ne bo dala preprečiti splošna brezposelnost v deželi. Niti se ne bo mogla odvrniti depresija ali doba splošnega pomanjkanja, ki bi sledila splošni brezposelnosti in ki bi bila lahko še vse hujša od Hooverjeve.

V tesni zvezi s tem je tudi brezposelnost, ki bo neizogibna v prehodni dobi iz vojnega stanja v mirovnega. Truman se je popolnoma zavedal tega, pa je priporočil zakonsko osnovo za polletno podporo iz državne ali zvezne blagajne po \$25 na teden vsem takim, ki jih je prenehanje vojnega izdelovanja pahnilo na cesto. Ti

cati o tržaškem vprašanju, ki je pač najvažnejše za Slovence posebej in za Jugoslavijo sploh. Rečeno je bilo, da postane Trst mednarodna luka pod italijansko upravo. Drugič je bilo poročano, da bo to pod Jugoslavijo. Tretjič nam je bilo povedano, da bodi Trst po Kardeljevem predlogu država v okviru zvezne republike Jugoslavije, kar bi bilo menda tržaškemu prebivalstvu še najvišje. To in ono smo slišali te dni. Kaj vse se je pretresalo na tistih sestankih, pa vedo le tisti, ki so se jih udeleževali, in napetost glede tega velevažnega problema še ni prav nič odjenjala ne tu ne v Evropi... Zdi se, da ni tajno reševanje takih in sličnih zadev nič koristno. Če bi bilo javno, bi se ministri sedaj morali ne vračali praznih rok domov.

Čez kaka dva meseca se snidejo zunanji ministri z omejenih dežel na konferenco v Moskvi. Zeleti je, da bi imeli tamkaj več sreče, kakor pa so je imeli v Londonu. Mir je neizogibno potreben za obnovo in razmah med narodi.

Slovenski listi v Ameriki se seveda brez izjeme do popolne izčrpanosti pečajo s tržaškim vprašanjem in že po napisih v njih je lahko uginiti, v katerem taboru so. Dobri dve tretjini se jih iskreno veseli, kadar so poročila ugodna za mlado Jugoslavijo, med tem ko jih je le pičla tretjina za staro. To dokazuje, da je v tem oziru le malo pezdurja med njimi.

PEVSKIM ZBOROM

SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v
Clevelandu.

Cena — \$1.50
Emil Adamčič — 16 JUGOSLOVANSKIH
NARODNIH PESMI za moški
zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za moški
zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za moški
zbor 50

Franc Venturini — SEST MEŠANIH
IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanc — 16 MLADIH LET.
moški zbori 50

Peter Jerč — OSEM ZBOROV (moški
in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV:

Barčica; Oj, moj čoln je šov;
Kam mi, fantje, drov v vas pol-
demo 50

OSKAR DEV:

Srečno, ljuba moja; Ko pije-
na na tujem gre; Soči; Moj očka
ima konjčka dva; Ljubim sem pi-
sance; Slovo; Je vplnila let 50

EMIL ADAMIČ:

Modra devojka (bolčaranka) 50
Vso noč pri potoci 50
Jurjeva 50
Bodi Mica domo; Kaj druge-
ga bočena; Zdravica 50

VASILJI MIRK in A. GROMBING:

Vetrlje; Fe gradini 50
FERDO JUVANEC:

Zjutraj 50

Slovanika 50

PETER JERČ: Polni roči; VASI-

LJI MIRK: Podoknica 50

ZORKO PRELOVEU:

Le enkrat se 50

Slava delu 50

FR. VOLARIČ: Rožmarin; JOŠ

PAVČIČ: Potrkan ples 50

Ameriška slovenska lirica (Holmar) 50

Orlovsko himno (Vodopivec) 50

Slovenski orkestr, 22 melodi in

moških zborov (Emil Adamčič) 50

Trije mešani zbori (Glasbena Ma-

trica) 50

Vsepešni moči, kantata za solo,

zbor in orkester, (Bettner) 50

Vladni, pesmi za mladino s klavir-
jem (E. Adamčič) 50

Ove pesmi, (Prelovec) za moški
zbor in solo 50

Naši himni, drngame 50

Gerudi odmor, (Lahmar), II.
zvezek, moški zbori 50

Slovenic Publishing Co.
216 West 18th St., New York

Angleško-Slovensko BERILO

Najboljši pripomoček pri učenju angleščine za starejše, ali mlajšim za učenje angleščine.

Za ameriške Slovence sestavil

Dr. F. J. KERN

avtor Angleško-slovenskega Besednjaka

Cena \$2.— s poštnino

Knjiga je ilustrirana in v platno vezana

Naročila sprejema:

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 West 18th St., New York 11, N. Y.

IGRALEC

IZ SPOMINOV MLADENICA

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

ROMAN

"A po mojem mnenju je iznajdena dultka nalašč za Ruse," sem odvrnil.

Ko se mi je Francoz na moj odovor porogljivo nasmešnil, sem dostavil, da je resnica na moji strani, ker s tem, da govorim o Rusih kot igraleh, jih dosti bolj sramotim nego hvallim, in da se mi torej mora verjeti.

"Kaj pa je podlaga temu vašemu mnenju?" me je vprašal.

"To, da se je pridružila vrsti kreposti in zasluženi civilizovanega zapadnjaka že po zgodovini sposobnost za pridobivanje denarja, ki je stopila že skoraj v prvo vrsto. Rusi pa ne samo da niso sposobni za pridobivanje kapitalov, ampak jih celo zapravljajo nesmiselno in neumno. Vendar so nam Rusom, sem pristavil, novi tudi potrebni in iz tega sledi, da se oklepamo in poprijemljemo takih pripomočkov kakoršen je na pr. ruleta, kjer je možno brez truda obogatiti v par urah. To nas zelo mikajo, ker pa igramo kar tjavejdan, ne da bi se malce potrudili, tudi izgublamo!"

"To je deloma res!" je rekel Francoz samoljubno.

"Ne, to ni res in sram vas bodi, da tako govorite o svoji domovini," je dejal general strogo in prepričljivo.

"Toda", sem mu odvrnil, "ne ve se še, kaj je bolj umazano, ali ruska nespodobnost ali nemški način kopičenja s poštenim trudom?"

"Kaka nespodobna misel!" je vskliknil general.

"Kaka ruska misel!" je vskliknil Francoz. Jaz sem se smejal, ker bi ju silno rad razdražil.

"Jaz bi rajše tical vse svoje življenje v kirgiskem šotoru," sem zakričal, "nego da bi se klanjal nemškemu maliku!"

"Kakemu maliku?" je zaklical general že v resnični jezi.

"Nemškemu načinu kopičenja bogastva. Sicer se nisem dolgo tukaj; vendar, kar sem utegnil opaziti in proučiti, se protivi mojemu tatarskemu pokolenju. Bogme, da ne maram takih kreposti! Včeraj sem odšel kraj na deset vrst okoli. In ravno tako sem našel, kakor sem čital v pravno-poučnih nemških knjižnicah s podobnimi! V vsaki hiši je tukaj "vater", silno kreposten in nenavadno pošten in sicer tako pošten, da se mu bojiš približati. Zoperni so mi pošteni ljudje, katerim se bojim približati! Vsak tak "vater" ima družino in zvečer vsi skupaj čitajo naglas poučne knjige. Nad hišico šume bresti in kostanji. Solnčni zahod, storklja na strehi, in vse je neobičajno poetično in ganljivo. Ne jezite se, general; dovolite mi samo, da povem to kolikor možno ganljivo. Sam se spominjam, kako je moj pokojni oče v vrtu pred hišo pod lipami čital meni in materi slične knjižice. . . . Torej sem ravno zato kompetenten, da sodelim o tem. In tako je vsaka takale tukajšnja družina v največji sužnosti in pokornosti "vatrovi". Vsi delajo kakor živina in vsi kopičijo denar kakor židje. Recimo, da je "vater" nabral že nekoliko goldinarjev in računa, da najstarejši sin prevzame obrt ali poselstvie; zato hčere ne dobe dote in ostanejo samice. Zato prodajo mlajšega sina v suženjstvo ali pa k vojakom, denar priklopijo zopet domači glavnici. In res delajo to; povedali so mi. Vse to delajo samo vsled poštenosti, prevelike poštenosti, tako, da mlajši sin veruje, da so ga grodali samo vsled same poštenosti; to pa je že idealno, ako se žrtev sama

raduje, ko jo vedejo v zaklanje. In dalje? Tudi starejšemu sinu ni lažje; ina kje kakšno Amalchen, ki ju spaja srčna vez, toda ženiti se ne more, ker ni še dovolj goldinarjev nabrali. Torej čakata pohlevno in spodobno ter gresta s smehljajem v zaklanje. Amalchen hujša in lica ima že upala. Naposled, po dvajsetih letih, se je blagostanje pomnožilo, goldinarji so pošteno in krepostno nabrali. "Vater" blagoslovi štridesetletnega sina in tridesetletno Amalchen v upalo grudi in rdečim nosom. Pri tem se razjoče, ju opominja k pravosti in umre. Sedaj postaja starejši kreposten "vater" in ponavlja se zopet ista povest. Tako je kakih petdeset ali sedemdeset let poseduje vnuk prvega "vatra" že lepo glavino in jo izroča svojemu sinu, ta svojemu, ta zopet svojem in čez pet do šest pokolenj stopi poslednji na dan kakor baron Rothschild ali Hoppe & Co. ali vrag vedi kdo! Mari ni to veličasten pogled: sto ali dvestoleten trud od roda do roda, trpljenje, um, poštenost, značaj, odločnost, razsodnost, storklja na strehi! Kaj bi radi še več; kajti to je že višek vsega, in s te točke začnejo tudi sami presojevati ves svet in kaznovati krivce, t. j. one, ki se od njih le malo razlikujejo. Nu, in kaj izvajam iz tega? To-le: da rajši razsijem po rusko ali pa bogatim s pomočjo rulete. Denar je potreben meni samemu, in sebe samega tudi ne smatram kakor nekaj kapitala potrebnega in kapital pomnožujočega. Vem, da sem nablebetal strašne neumnosti, toda kaj zato?! Tako je moje prepričanje!"

"Ne vem, če je kaj resnice na tem, kar ste govorili," je menil general zamišljeno, "toda to vem dobro, da začnate nezno pretiravati, kakor hitro se vam je dovolilo, da se lahko nekoliko spozabite. . . ."

Po svoji stari navadi ni dovršil stavka. Če začneta naš general govoriti o stvari, ki stoji le nekoliko nad navadnim vsakdanjim pogovorom, gotovo ne dovrši stavka. Francoz je poslušal malomarno, z nekoliko izbuljenimi očmi. Razumel ni skoraj ničesar, kar sem govoril. Pavlina je zrla nedostopno-ravnodušno, kakor da ni slišala ne samo mene, ampak sploh ničesar, o čemer smo govorili tedaj pri mizi.

Bila je neobičajno zamišljena. Ko pa smo se dvignili izza mize, mi je ukazala, naj jo spremlim na izprehod. Vzela sva otroka in se odpravila v park k vodnjaku.

Ker sem bil silno razdražen živcev, sem izbleknul neumno in surovo vprašanje, zakaj je naš Francoz, marquis des Grioux, ne spremlja sedaj, ko hodi ven, ampak še celo ne govori z njo cele dneve?

"Zato, ker je podlež!" tako čudno mi je odgovorila.

Še nikdar nisem slišal iz njenih ust takih besedi o des Griouxu in obmolknul sem, ker sem se zbal razumeti to razdraženost.

"Ali ste opazili, da sta si danes z generalom navskriž?"

"Radi bi vedeli, zakaj, kajne?" je rekla hladno in razdraženo. Saj veste, da je general popolnoma v njegovih rokah, da je zastavljen pri njem vse svoje premoženje, in ako babica ne umre, tedaj pripade Francozu nemudoma vse."

"Torej je resnica, da je vse zastavljeno do malega vse."

"A kaj zato?"

(Dalje prihodnjic.)

LETOŠNJA NAJSLAVNEJŠA KINO-SLIKA — Proizvajam v najnovijem Broadwayem kinomato grafičnem gledišču! — Razvedrila komedija . . . Nenavadna nagilnost! Nova zgodba o večnem trikotu!

NOEL COWARD-OVA

"BLITHE SPIRIT"

V ŽIVEM TECHNICOLOR
V glavnih vlogah
REN HARRISON
CONSTANCE CUMMINGS
KAY HAMMOND
MARGARET RUTHERFORD
Izdano po United Artists
SEDAJ IGRA v krasnem
razkošnem gledišču
BROADWAY & 50th ST., New York

NOVI GROBOVI

Eveleth, Minn. — Tukaj je umrl Joe Staudohar, po domače Mikulica, v starosti 71 let. Doma je bil iz vasi Podgrad pri starem trgu od Kolpi. — Na Elcorju je umrla Mary Boabič, stara 61 let. V Ameriko je prišla pred 42 leti.

Živali pred 80 milijonov let

Sherlock Holmes je v povečalnim steklom iskal odtise stopinj hudodelcev katere je zasledoval. Sherlock Holmes je bil človek sodobnega sveta z majhnim merilom. Člani ekspedicije Sinclairovega muzeja pa niso potrebovali nika-kega povečalnega stekla za odtise stopinj katere so odkrili v puškahv Arizone in Colorada. Ti odtisi niso bili nič manj dolgi kot 80 cm in koraki skrivnostnega bitja, ki je pustilo te sledove, so bili dolgi pet metrov. Bili so to odtisi največje živali, kar jih je kdaj prebivalo na zemlji. Zgoraj imenovani muzej je odposlal kar trumo učenjakov, da bi preiskali in proučili ostanke orjaških živali iz predpotopne dobe. Ena izmed teh živali bi samo z udarcem z repom* mogla podreti močan steber. — Tehtale so toliko kot lokomotiva. Če bi se postavile na zadnje noge, bi bile višje, kot naše šestnadstropne hiše.

V raznih muzejih starega in novega sveta so ostanke takšnih orjaških praviljčnih živali. Diplodocus na primem ima 24 m. dolge rogove; hrontosaurus je tehtal 25 ton. Bile so pa te živali zelo miroljubne in se niso brigale za druge, kot da so s počasnim korakom hodile ob bregovih rek in iskale nekaj stotov trave za svojo vsakdanjo hrano. Možgani teh orjakov so bili glede na njihovo postavlo zelo majhni. Niso bili večji kot človeška pest.

Te miroljubne orjake pa so preganjale druge živali. Najbolj divji med njimi je bil tiranosaurus. Visok je bil pet metrov in se je zelo naglo pomikal naprej na zadnji nogah. Njegovo odprto žrelo je merilo v premeru 80 cm. Hranil se je z mesom drugih živali. Toda zgodilo se je, da je namesto na pohlevnega bontosaurusa naletel na hujšega nasprotnika, na triceratopa, ki je meril šest metrov in tehtal deset ton. Na hrbtu je imel oklep, ki je bil trši kot jeklo, oborožen pa je bil s tremi strašnimi rogovi. Stegosaurus pa je imel poleg majhnih možganov v glavi še ene, na koncu hrbtnice. Ti možgani so bili dvajsetkrat večji od onih v glavi in so služili v ta namen, da se je žival mogla pomikati z zadnjim delom telesa naprej.

Odkritja ameriških učenjakov v zadnjih letih so osvetila skrivnostno bivanje teh praviljčnih pošasti. Dr. Charles W. Gilmore je izkopal ostanke bontosaurusa, ki je eden izmed največjih, kar so jih do sedaj našli. Žal, ga ni moči popolnoma sestaviti in je mogoče, da

HELP WANTED ::

LEATHER GOODS
EXPERIENCED ON HAND WORK
GOLD TOOLER
Permanent — Good Pay — Apply
MICHAELIAN & KOHLBERG
295 — 5th AVE., N. Y. C.
(Street floor)

(192—194)

REZALCI STEKLA
Stalne službe v času mira.
REZALCI NA KVADRATU IN
KOLOBARU
Dobra plača — Dobre delavske
razmere — Vprašajte: DIAMOND
GLASS & MIRROR WORKS
55 Great Jones St., near Bowery
(Betw. Bowery & Lafayette St.)

(188—194)

MEN! MEN!
1st CLASS MEN ON
White Metal CASTERS
Plenty of Overtime
GOOD PAY. STEADY WORK
F. & G. METAL CASTING CO.
100 SOUTH 6th ST., BROOKLYN
EV 7-8371

(187—195)

SHOES
SHOEMAKERS and COBBLERS
PERMANENT PEACETIME JOBS
for EXPERIENCED MEN
Paid Vacations — Apply
FOOT CULTURE SHOE CORP.
281-283 FLATBUSH AVE.
BROOKLYN

(187—193)

DELA VCE IŠČEJO ::

CABINET MAKERS Also FINISHERS (expert)
(FIRST CLASS)
on HIGH GRADE WOOD FURNITURE
PERMANENT PEACETIME JOBS — EXCELLENT OPPORTUNITY
Apply: ARTEK PASCOE
40-08 — 22nd STREET, LONG ISLAND CITY — IRONSIDE 6-2750

(187—193)

BUSHELMAN
FOR
DRY CLEANING STORE
Steady Work — Good Salary
Apply
PAULS CLEANERS
1107 Newkirk Ave., Brooklyn

(191—197)

POLISHER & ASHERS
on Plastics
TOP PAY FOR TOP MEN
PEACETIME JOB
Apply MARK NOVELTY CORP.
174 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.

(190—192)

HELP WANTED :: HELP WANTED

ŽENSKO DELO

Help Wanted (Female)

HOUSEKEEPER
COUPLE AND CHILD: 3 ROOM
MODERN APARTMENT, 23rd ST.
MANHATTAN: PLAIN COOK,
LIGHT LAUNDRY, GOOD
HOURS, SLEEP OUT, \$30. — A
WEEK. — CH 3-1119

(192—198)

GIRL—HOUSEWORKER
5 ROOM APARTMENT
3 ADULTS, 6 DAYS.
ATTRACTIVE SALARY
WI 6-4691

(192—198)

GIRL—WOMAN
\$30.— WEEKLY
SLEEP IN, OWN ROOM, LIGHT
HOUSEWORK, — HELP CARE
CHILD: NO COOKING
ESPLANADE 7-3432

(192—198)

COOK - BAKER
PLEASANT SURROUNDINGS
ALL ADULTS
SALARY \$40.— A WEEK
TR 7-0465
115 Central Park West, (Apt. 8B)
New York City

(192—198)

GIRL
SLEEP IN — OWN ROOM
GENERAL HOUSEWORK
NO COOKING
\$100.—
ESPLANADE 5-5754

(192—198)

GIRL
STEADY, SLEEP IN — OUT:
NO LAUNDRY, COOKING:
LIBERAL TIME OFF:
SMALL HOME
SHEEPSHEAD 3-4443

(192—198)

HOUSEWORKER
SLEEP IN: FOND OF CHILDREN:
EXCELLENT HOME: OWN ROOM:
LIBERAL TIME OFF
\$100 A MONTH
NAVARRE 8-1793

(192—198)

HOUSEKEEPER
or WOMEN
Light cooking, light laundry, small
apartment 3 rooms, hours 10 AM till
after dinner, 3 nights sleep in, rest
sleep out, Sunday off, 2 adults, 1
child. — Good pay.
DE 9-7028

(192—198)

HOUSEKEEPER
BUSINESS COUPLE
2 CHILDREN — SLEEP IN OR OUT
LOVELY HOME
MISSOURI 7-0296

(190—192)

HOUSEWORKER
GENERAL
5 ROOMS, SLEEP IN, OWN ROOM
REFERENCES
GOOD SALARY
SC 4-4747

(192—198)

FINISHERS
ON
MEN'S FINE COATS
PERMANENT PEACETIME JOBS
GOOD PAY
Apply: FRANK AURORA
2 EAST 40th ST., N. Y. C.

(192—194)

ATTENTION WANTED
HOUSEWORKER
Experienced or inexperienced; sleep
in — out. Congenial couple, 3 children.
work in lovely 4½ room apt. Trust-
worthy, agreeable girl. — Salary \$75.
a month — start.
SH 3-2962

(192—194)

Opozorite še druge, ki ne čitajo
"G. N." na to oglasno. — Mogoče
bo komu vstreženo.

(192—194)

Girls
Experience Not Essential
PERMANENT PEACETIME JOBS
LIGHT PLEASANT ASSEMBLY WORK ON NOVELTIES
OPPORTUNITY FOR ADVANCEMENT
GOOD STARTING PAY — APPLY
APEX PRODUCT CORP.
53 EAST 10th STREET (5th FLOOR) NEW YORK CITY

(192—194)

GIRLS
No Experience Necessary
Light Factory Work
Steady Work Good Pay
Pleasant Surroundings — Apply
SAVOI CURTAIN CORP.
37 West 26th St., N. Y. C.

(192—198)

COOK
Very Simple Cooking in Small
Home for Aged Women
Sleep in — Good Salary
Permanent — Apply:
PRESBYTERIAN GUEST HOUSE
139 BAINBRIDGE ST., B'KLYN
GL 2-3883

(190—196)

HOUSEWORKER
GENERAL, FULL TIME,
SLEEP IN, OWN ROOM
PRIVATE HOUSE
REFERENCES
SALARY \$65 A MONTH
SHORE ROAD 5-0436

(190—192)

GIRLS
Handy with Needle
FOR CLEAN LIGHT WORK
IN CLEANING STORE
Steady Work Good Pay
Apply PAULS CLEANERS
1107 Newkirk Ave., Brooklyn

(191—197)

HANDSEWERS
ON
TROUSSEAU LINGERIE
Apply
MARLETTE LINGERIE
443 — 4th AVE., cor 30th St.
(Room 802) N. Y. C.

(191—193)

COOK - HOUSEWORKER
EXCELLENT SALARY
SLEEP IN
2 CHILDREN
REFERENCES
Call:
SC 4-1233

(190—192)

HOUSEWORKER
SLEEP IN, OWN ROOM & BATH,
PLAIN COOKING
NO WINDOWS: LIGHT LAUNDRY
EXCELLENT HOME & SALARY
SMALL FAMILY
WA 7-1391

(190—192)

HOUSEWORKER
PLAIN COOK
ASSIST 17 MONTH BOY, DR'S
FAMILY 2 ADULTS
3 ROOMS, SLEEP OUT, GOOD
SALARY, GOOD REFERENCES
49 EAST 90th ST., APT. 11E
N. Y. C. — AT 9-3111

(190—196)

ROKAVICE
ŠIVALKE — "INSERTERS"
"CLOSERS" IN DRUGS
Delo od komada ali plača po
izvešanosti — Dobra letvica
Stalno delo. — Govori se češko
v prostorih. — Vprašajte:
GUTMAN-LANN, 726 Nostrand
Ave., N. E. 8-2779 — Brooklyn

(190—196)

New Jersey ::
FINISHERS
EXPERIENCED ON DRESSES
STEADY WORK
(UNION SHOP)
Apply
SPORTS STYLE APPAREL
6405 PARK AVENUE
WEST NEW YORK, N. J.

(190—196)

GIRLS AND WOMEN
TO WORK IN FINISHING ROOM
OF LARGE
CALENDAR & PRINTING
PLANT
STEADY WORK GOOD PAY
Excellent Working Conditions
EXPERIENCED GIRLS & FORMER
EMPLOYEES PLEASE NOTE
SECURE YOUR FUTURE
APPLY AT ONCE

(190—196)

The OSBORNE COMPANY
Brighton Road CLIFTON, N. J.
(190—196)

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platno in ima 273 strani.

Cena je \$5.⁰⁰

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

OPA PODVOJIL BONUS TOČK

4 Točke mesto

2 za vsak funt

porabljenih maščob

porabljenih maščob

porabljenih maščob